

Grzegorz Misiura

Międzynarodowa konferencja "Polacy i ich duszpasterze we Francji po II wojnie światowej"

Rocznik Kolbuszowski 15, 381-384

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Międzynarodowa konferencja *Polacy i ich duszpasterze we Francji po II wojnie światowej*

Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II podjął się organizowania konferencji o emigracji Polaków do poszczególnych państw. Szczególnym obszarem badawczym obejmować one mają prowadzenie duszpasterstwa wśród tamtejszej Polonii. Pierwszym krajem, którym się zainteresowano, był ośrodek francuski i założona przez emigrantów w 1836 roku Polska Misja Katolicka we Francji (PMK). Był to pierwszy ośrodek polonijny, powstały wśród emigrantów po powstaniu listopadowym. Międzynarodowa konferencja pt. *Polacy i ich duszpasterze we Francji po II wojnie światowej* odbyła się 27 maja 2015 r. w Czytelni Filozoficzno-Teologicznej Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Z racji istnienia PMK przez 179 lat, ograniczono się na konferencji do okresu po zakończeniu II wojny światowej, a więc od 1945 roku.

Obrady rozpoczął ks. dr Sławomir Zych, pracownik naukowy Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym. Jak zawsze na konferencjach organizowanych przez Ośrodek, obradom towarzyszyła kopia wizerunku Matki Bożej Opiekunki Ludzkich Dróg, zwanej Matką Emigrantów, z sanktuarium w Sokołowie Małopolskim. Rozpoczęto więc modlitwą *Zdrowaś Maryjo*, polecając Jej opiece obrady oraz PMK. Ksiądz doktor przywitał licznie zgromadzonych gości, zarówno z kraju, jak i z zagranicy. Swoją obecnością zaszczyliła obrady była marszałek Senatu Alicja Grzeškowiak. Nadeszły także pozdrowienia od bpa Wiesława Lechowicza, patrona honorowego konferencji oraz delegata Konferencji Episkopatu Polski do spraw Duszpasterstwa Emigracji Polskiej. Następnie ksiądz Zych przywitał: ks. inf. Stanisława Jeża – rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji, ks. dra Marka Grygiela TChr – pełnomocnika Rektora KUL

do spraw kontaktów z Polonią, ks. dra Wiesława Wójcika TChr – dyrektora Instytutu Duszpasterstwa Emigracyjnego w Poznaniu, dr Annę Łucką z Rady PMK, o. dra Mariana Brudzisa – organizatora Archiwum Historycznego PMK, który obchodził w tym roku jubileusz 60-lecia kapłaństwa, ks. prał. dra Romana Nira z Instytutu Historii i Archiwistyki Polonijnej w Chicago, dyr. Małgorzatę Trojnącką – reprezentującą Barbarę Zezulę, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, Andrzeja Paluchowskiego – emerytowanego dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej, dra Roberta Zaparta – pełnomocnika Fundacji Armii Krajowej w Londynie oraz pracownika naukowego Uniwersytetu Rzeszowskiego, dra Jerzego Guzickiego z Uniwersytetu Rzeszowskiego – znawcę problematyki Wielkiej Emigracji, zasłużonych badaczy Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL – ks. prof. Edwarda Walewandra, ks. prof. Romana Dzwonkowskiego SAC, ks. prof. Józefa Szymańskiego, prof. Jacka Gołębiowskiego – obecnego dyrektora Ośrodka i pozostałych pracowników, ks. dra Marcina Nabożnego z redakcji „Studiów Polonijnych”, pracowników Instytutu Leksykografii KUL, Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych, księży z archidiecezji lubelskiej, którzy pełnili w przeszłości posługę duszpasterską we Francji: ks. prof. Piotra Szczura z Instytutu Historii Kościoła KUL, ks. Tadeusza Domżała – dyrektora Domu Księży Emerytów w Lublinie, ks. Jerzego Cieślińskiego z Kurii Archidiecezjalnej w Lublinie, Dariusza Śladeckiego z lubelskiego oddziału Wspólnoty Polskiej oraz prelegentów i obecnych na obradach studentów.

W pierwszym panelu przy stole prezydialnym zasiedli: ks. inf. S. Jeż, prof. J. Gołębiowski i ks. dr M. Grygiel. Ten ostatni zabrał głos, mówiąc o potrzebie istnienia wspólnot duszpasterskich. Jedną z nich jest PMK. Sesji przewodniczył ks. prof. P. Szczur. Pierwszym referatem, otwierającym całą konferencję, było wystąpienie ks. inf. Jeża pt. *Polska Misja Katolicka we Francji – najstarsza w świecie. O konieczności współpracy duszpasterstwa emigracyjnego z Ojczyzną*. Ksiądz infułat w swoim wystąpieniu przybliżył historię Misji i jej działalność, co było kluczowe dla zrozumienia pozostałych referatów. Jako druga wystąpiła dr Anna Łucka, również pracująca w PMK, która wygłosiła referat pt. *Ożywieni duchem wiary i miłości do Ojczyzny – polskie instytucje w Paryżu stworzone przez Wielką Emigrację – wczoraj i dziś*. Przedstawiła w nim instytucje działające do dzisiaj od czasów Wielkiej Emigracji, a więc od połowy XIX wieku, takie jak polski kościół w Paryżu czy szkoła polska na Lamandé. Przypomnieć trzeba, że w czasach obecnych nie odgrywają już tak wielkiej roli jak w poprzednich stuleciach, jednak nadal podtrzymują ducha narodowego na obczyźnie. Jako ostatni w tym panelu zabrał głos dr Paweł Sieradzki z miejscowego Ośrodka, który przedstawił

referat pt. *Rodacy nad Sekwaną i Loarą w perspektywie dyplomatycznej rządu polskiego nad Tamizą*. Zaprezentował w nim wyniki przeprowadzonych kwerend i ukazał dalsze perspektywy badawcze nad działalnością Polonii we Francji.

Drugiemu panelowi przewodniczył dr J. Guzicki. Wystąpili w nim uznani i zasłużeni badacze Polonii. Pierwszym referentem był ks. prof. Roman Dzwonkowski, który zaprezentował wystąpienie pt. *Polska Misja Katolicka we Francji a ambasada PRL w Paryżu. Konflikt w latach 1945-1947*. Ukazał on dzieje dyplomacji polsko-francuskiej w odniesieniu do duszpasterstwa Polaków we Francji w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej. Kolejnym prelegentem był ks. dr Roman Nir, który przedstawił referat pt. *Pomoc amerykańska dla PMK we Francji w latach 1945-1955*. Przedstawił on relacje amerykańskie w tym samym okresie co poprzednik. Ks. prof. Józef Szymański w referacie pt. *W trosce o zachowanie tożsamości religijnej i narodowej Rodaków. Rezolucja polskiego duchowieństwa we Francji z 9 XI 1945 r.* omówił wspomniany w tytule dokument. Ostatni przewidziany referat został wygłoszony po przerwie obiadowej. Miała ona miejsce w Bibliotece, na półpiętrze między I i II piętrem. W miłej atmosferze dzielono się dotychczasowymi spostrzeżeniami i nawiązywano nowe znajomości.

Kolejnemu panelowi przewodniczyła dr Anna Łucka. Dzieliła się cennymi wspomnieniami o poruszanych kwestiach, które stanowiły dopełnienie wygłoszonych referatów. Jest ona wieloletnim czynnym członkiem PMK, a jej mężem był Stanisław Łucki, żołnierz osiadły we Francji i angażujący się w działalność tamtejszej Polonii. Pierwszym referentem był o. dr Marian Brudzisz. Jego wystąpienie zatytułowane było: *Sylwetki rektorów PMK we Francji*. Z racji obfitości materiału prelegent ograniczył się do okresu powojennego. Rektorami PMK byli wówczas: ks. Czesław Wędzioch SAC (1940-45 – kierownik tymczasowy Misji), ks. Franciszek Cegiełka SAC (1937-1947), ks. Kazimierz Kwaśny (1947-1972), ks. Zbigniew Bernacki (1972-1985) i ks. Stanisław Jeż (od 1985). Ksiądz dr Stanisław Tylus w swoim wystąpieniu pt. *Ks. Czesław Wędzioch SAC (1906-1982) jako duszpasterz, rekolekcjonista i misjonarz* rozwinął wątek pierwszego powojennego rektora Misji. Potem mówił dr Robert Zapart, który przedstawił referat pt. *Działalność polityczna Jerzego Zdziechowskiego we Francji w latach 1939-1948*. Na koniec swój referat przedstawiła mgr Patrycja Burba, doktorantka Wydziału Filozofii KUL. W swoim wystąpieniu pt. *Kontekst aktywności naukowej Jerzego Kalinowskiego i Stefana Swieżawskiego we Francji w świetle archiwaliów przechowywanych w KUL* przedstawiła działalność dwóch wielkich filozofów związanych z KUL.

Ostatniemu panelowi przewodniczył o. dr Marian Brudzisz. Pierwszym referatem było wystąpienie mgr. Damiana Zakrzewskiego, doktoranta w Instytucie Historii KUL. Swoje wystąpienie zatytułował *Jan Paweł II we Francji – pielgrzymowanie papieskie na łamach „Głosu Katolickiego”*, w którym poruszył temat pielgrzymek papieskich, widzianych oczami polskich emigrantów. Profesor Jacek Gołębiowski w swoim wystąpieniu pt. *Paryskie „Horyzonty” na tle czasopiśmiennictwa emigracji polskiej po II wojnie światowej* zaprezentował wybrany periodyk francuskiej Polonii. Był to miesięcznik, który ukazywał się na emigracji, podobnie jak znana szerszemu gronu „Kultura”. Ostatnim wystąpieniem w panelu, a zarazem na całej konferencji, był referat ks. dra Sławomira Zycha i dra Bartosza Walickiego pt. *„Duszpasterstwo polskie we Francji” w zbiorach Archiwum Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu*. Zaprezentowali oni wybrane archiwalia z tego archiwum. Cennym uzupełnieniem tego wystąpienia były prezentowane równoległe z tekstem fotografie archiwaliów.

Na zakończenie całej konferencji głos zabrał ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Podziękował wszystkim za uczestnictwo w konferencji, a szczególną swoją wdzięczność skierował do jej organizatorów. Pamiątkowa fotografia, na której znaleźli się wszyscy uczestnicy i goście, uwieczniła zakończoną konferencję.